

U.G. 2nd Semester Examination - 2022

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : BSNSGEHT1A

**Course Title : Basic Principles of Indian
Medicine System (Ayurveda)**

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

*Candidates are required to give their answers in
their own words as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु दश प्रश्नाः समाधेयाः : 1×10=10
- नाडिषु भ्रमणं कः करोति?
  - आयुर्वेदः कस्य वेदस्योपवेदः?
  - शरीरे रसान् को धारयति?
  - आयुर्वेदस्य कति अङ्गानि सन्ति?
  - केन शल्यकर्म प्रवर्तितम्?
  - आयुर्वेदानुसारं रजोगुणस्य लक्षणं देयम्।
  - अरुणा नाम किम्?
  - वातरोगस्य लक्षणं लिख्यताम्।

- कस्यापि आयुर्वेदशास्त्रस्य नाम तत्कर्तुश्च नाम लिख्यताम्।
- नपुंसकभेदा उच्यन्ताम्।
- कति क्षारदोषा भवन्ति?
- वृद्धवाग्भटानुसारं यन्त्रस्य कति भेदाः सन्ति?
- शुक्रधातोः किं सारं वर्तते?
- वीर्यभेदा उल्लिख्यन्ताम्।
- माधवनिधानं केन प्रणीतम्?

2. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः : 2×5=10
- आयुर्वेदविभागा लिख्यन्ताम्।
  - चरकसंहितानुसारमायुषः लक्षणं तदर्थश्च वक्तव्यः।
  - सूक्ष्मनाडीषु पञ्च नामानि उल्लिख्यन्ताम्।
  - के तावत् सप्त धातवः?
  - पुरुषविग्रहा वक्तव्याः।
  - पञ्चभूतानां नामानि लिख्यन्ताम्।
  - ताम्रधूमा नाम किम्?
  - गुणत्रयेषु कस्याप्येकस्य लक्षणं लिख्यताम्।
3. अधःस्थित प्रश्नগুলির মধ্যে দুটির উত্তর দাও : 5×2=10
- আধুনিক জগতে আয়ুর্বেদের গুরুত্ব বিষয়ে তোমার অভিমত লেখ।
  - অশ্বগন্ধার প্রয়োগ বিষয়ে আয়ুর্বেদ শাস্ত্রানুসারে লেখ।

iii) চরকসংহিতা অনুসারে আহারের ভেদ বিষয়ে আলোচনা কর।

4. অধোনির্দিষ্ট প্রশ্নগুলি থেকে একটির উত্তর দাও :

10×1=10

i) আয়ুর্বেদ শাস্ত্রানুসারে পঞ্চ মহাভূতের বিষয়ে আলোচনা কর।

ii) আয়ুর্বেদ শাস্ত্রের উদ্ভব, ক্রমবিকাশ এবং বর্তমানে তার উপযোগিতা নিয়ে প্রবন্ধ লেখ।

iii) রসশাস্ত্রের ঔষধিগুলির বৈশিষ্ট্য প্রতিপাদন কর।
